

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historica Relatio De Ortu Et Progressu Fidei Orthodoxae In Regno Chinensi Per Missionarios Societatis Jesu

Schall von Bell, Johann Adam

Ratisbonae, 1672

Cap. XXV. Elogia ac Privilegia ab Imperatore Chinensium P. Joanni Adamo Schall, ejúsque progenitoribus Patri, Matri, Avo, & Aviae in pignus Regiae benevolentiae collata.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11805

tur. Pugnare hæc, inquit, cum Imperij hujus fundatoribus, Avis, ac Proavis Regis demortui, qui nunquam istis ritibus, nullo rationum præsidio fultis, sunt usi. Ita postquam lucra deficient, quæ per has artes probrosissimis hominibus affluunt, facilè cum sectatoribus suis seductores populi diminuentur. DEUS faxit penitus exterminari.

CAPUT XXV.

*Elogia ac Privilegia ab Imperatore Chinesium
P. Joanni Adamo Schall, ejusque progenitoribus
Patri, Matri, Avo, & Avia, in pignus
Regiæ benevolentia collata.*

Pro P. Joanne Adamo Schall.

I. Ex Cæli Mandato Diploma.

EGO DEI gratiâ Imperator, pronuntio, quòd quoties probitate, & fidelitâte Virum conspicuum DEUS in mundum destinat, toties quoq; providet de Rege, qui velit & possit ejus operâ uti, eique gratificari. Nunc ergo quò hoc comprobetur, cogitavi de nomine tali, quo Vir hujusmodi sentiat diligentiam & fidelitatem suam laudari, seque illâ nobis abunde satisfacisse lætetur.

Tu igitur TA CHAM SUM Tribunalis Præses Joannes Adame, à puero Mathematicas

346 *Initia Expeditionis Christ. ad Chinens.*
scientias edoctus, vastissima maria trajiciens
huc appulisti, & jam plurimis annis hinc es
commoratus. Nos quoque opportuno tempo-
re advenientes, de te audire, teque nosse po-
tuimus, inter alia admirantes studia tua Astro-
nomica, ut ea in lucem dares, Tribunali Ma-
thematico te vel invitum proposuimus, & tan-
dem hoc munere acceptato, cum sapissimè ea,
quæ calculo Astronomico prodideras, inve-
nissemus exactè Cælo respondisse, imò Anti-
quorum Regulas non nisi paucissimas, & has
quidem sine rationum fundamento jejunas, &
incertas, te quoque ad multas, easque rati-
onibus comprobatas extendisse, & hoc pacto
scientiam tibi creditam dilatasse, necessarium
duximus aliud tibi majoris honoris officium
conferre, illud nimirum Magni Tribunalis
TÁ CHAM FŪ in quo nunc primum es constitu-
tus, ut hoc pacto studia tua magis excitemus,
teque ad ea nobis magis, magisque communi-
canda impellamus. Insuper etiam in famili-
arem nostrum te deligimus, & posthac sincerâ
benevolentiam nos prosecuturos spondemus.
Sed cum novum Regimen Imperij occasionem
nunc det omnibus congratulandi, nolim te
hujus communis lætitiæ expertem esse: quin
potius me gaudente, te simul gaudere cupio.
Idcirco cum dignitate, titulum hunc TUM HY
TAY FŪ (quod significat Magnum Virum experti
con-

consilij) post Magnates proximis dari solitum
tibi impertior, Idq; hoc scripto testatum volo.

Macte nunc beneficium hoc ex propinquo,
nempe à tuis meritis cæptum paulatim ad alti-
orem gradum excrefcet, quóque magis inge-
nium tuum, & eruditio te prodet, eò magis
præmia & dignitates auget, præsentibus
beneficijs hoc solummodo exigimus, ut scien-
tiam, tuamq; probitatem cum fidelitate, & præ-
claros mores quaquaversum explices.

Xùn Chy Imperatoris
Anno Imperij octavo.

2. Pro Parente P. Joannis Adami.

Ad Mandatum Cæli Diploma.

EGO Gratiâ DEI Imperator, juxta stylum Im-
perij edico, eos, qui aliquâ virtute aut ex-
cellentiâ sunt præditi, eam plerumq; à Parenti-
bus accepisse. Notum hoc toti mundo esse ar-
bitror; quare, qui filios vos bonorum Paren-
tum gloriamini, procul dubio hoc quicquid est
famæ & boni Nominis, debetis in parentes
ipfos, à quibus scilicet accepistis, refundere.
Examinando nunc ea bona, quæ in te Adame
video à Patre tuo profecta, decet illum maxi-
mâ dignitate remunerari; hæc igitur occasi-
one hujus scilicet temporis noviter auspicati
Imperij titulum tuæ dignitatis ei decernendo

exe-

348 *Initia Expedit. Christianæ ad Chinens.*
exequendum duxi. Tu Henrice Joannis Adami Schall, Tà CHAM Sù, simul & Mathematici Tribunalis Præfecti Parens, qui in eo, in quo habitas Regno, potuisti inter alios instruendis filijs eminere, adeptus es nomen ita clarum, ut nihil sit, de quo pœnitere possis, & verè ad perpetuam memoriam famam optimam stabilivisti: Cogitans nunc filij tui industriam, quâ & tibi & Mihi non solum utilis fuit, sed hoc ipso famam tuam dilatavit, merito id in te laudo & miror pietatem tuam, ideoque lubens impertior tibi titulum, *Raræ pietatis Viri*, cum officio Tà CHAM Sù, in hoc involucro eum tibi transmittendo. Euge nunc, docere filios cum sit causa famæ dilatandæ, filius tuus cum hac ipsa famæ dilatatione totum se rebus nostris, & Regni curæ impendit. Idcirco non frustra hæc ad te dirigo, tuumq; animum pacificè quietum ævum transfigere opto, hîc filio, ibi verò tibi gratulando.

3. Pro Matre P. Joannis Adami.

QUodvis bene constitutum Imperium, sciens subditum aliquem de se benemeritum, studet omnib' modis originem ejus inquirere. Hæc mihi de vobis inquirendi causa ab obedientia filij vestri erga vos primùm subministrata fuit; Vos Maria Schaiffart de Merode, Joan. Adami Schall

Tay

Tay cham Sũ Tribunalis, & Mathematices Præ-
fecti Mater, quia magnâ curâ processistis, non
mirum postea secutum exterius effectum: Na-
tus quippe postea vestrâ industriâ inductus est,
ut disceret, hocque ipsum plus ei contulit ad
consequendum studiorum finem, quàm labor,
ab ipsomet assumptus, ideóque non sine causa
debet vos ejus loco remunerari titulo aliquo, ut
virtus vestra omnibus innotescat. Nunc ergo
ob renovatum Imperij nostri tenorem, ve-
stramque domesticam disciplinam, quâ medi-
ante eum à teneris unguiculis imbuistis, non
satis laudatam: Decerno titulum, qui sit *Inchy-
te Sanctitatis Matrona*. Euge: nunc filius
memor semper hujus virtuosi ad scientias inci-
tamenti, gratulatur sibi de matris filium ducen-
tis industria, quâ eum à puero educavit eique
nunc reddit pro meritis obsequium hoc, quod
juxta morem Imperij nostri largiri non dedi-
gnamur, maximè quòd talem filium nobis con-
cessisti ad Regni totius decorem, quo laudes
tuæ in multa sæcula deprædicentur, dicentque
omnes tali te virtute præditam matrem
fuisse.

Xùn chy pa nièn, pa yue.

Pro

4. Pro Avo P. Joannis Adami.
Ad Mandatum Cæli Diploma.

EGO DEI gratia Imperatoris beneficentiam meam ad te etiam in Occidentem usque secundum Leges Imperij extendendam esse reor : dum enim te in Nepote considero, intelligo te Contemporaneis tuis virtute longe præivisse, ideóq; hujus, quicquid est beneficij, causam dedisse : nunc igitur originem hanc attentius inspiciens, non possum non extollere te, Tu enim Joannes Schall, Joannis Adami Schall Tribunalis Tà CHAM sũ Præsidis, & simul Mathematicorum Magistri avus, nobilitatem quasi in radice tuto servatam, ad posteros tuos in filio & nepotibus transmissam, imò magis dilatatam reliquisti ; Unde decet me beneficio aliquo vicem reddere, quo omnes rem ita se habere, ut dixi, intelligant, hoc autem aptius non reperio, quàm ut te eodem titulo *tay cham sũ*, hoc est, Tribunalis hujus magnũ Præsidem, & tertij ordinis in Imperio Mandarinum appellem. Eugene num virtus & nobilitas, cum ex te ad nepotes pervenerit, non possum non laudare, & quòd in nepotibus resplendeat, unde tota posteritas participet, non possum non gaudere, & idcirco hoc tibi cum novo titulo novum encomium transmitto.

5. Pro

5. Pro Avia P. Joannis Adami.

Cum de Republica benemeriti debeant honorari, quo Posteris eorum exemplo excitentur, & vivi virtutes extollant, eosque ex operibus considerantes proponant sibi imitandos, Nos similiter hoc beneficium Nepotis Virtuti debitum ad te duximus proferendum, tu enim *Wolfia* Joannis Adami Schall *Tâ Cham Sû* Præsidis, & simul Mathematicen procurantis Avia, virtute pariter, & Magnificis actionibus in domo tua insignis, ita merita es: tales enim nepotes tuos Ego considerans, ad Imperij Regimen promovendum aptissimos, clarè video, à te tanquam à radice hoc derivatum, tuisque monitis obtemperantes eò pervenisse; Hinc meritò laudamus te, tanquam extraordinariæ virtutis fœminam, hocque notum fieri omnibus cupientes, occasione felicitatis Imperij nostri, cujus habenas ipse adhuc adolescens nunc primùm accipio, te *Rare Virtutis Matronâ* appellari decerno. Euge nunc, dum recogito domesticos tuos mores, intelligo te in educatione filiorum adeò diligentem ac sollicitam fuisse, ut effectus ad Posterose extenderit, & per eos ad hos Imperij limites deductus sit, & spero, ex hoc imposterus non defuturos, qui inde ad nos transeant: Nos quidem multùm, sed nondū satis hanc tuam virtutem

352 *Initia Expedit. Christiane ad Chines.*
tem suspicimus, optaremúsq; locum aptum
habere, ubi te incenso suffitu, pro meritis sem-
per possemus honorare.

Elogia hæc accepit P. Joannes Adamus, dum
esset de tertio ordine dignitatis Mandarino-
rum. Postea, ubi ad primum gradum maxi-
mæ dignitatis assumptus fuit, additi sunt elo-
gijs tituli, quos Magnatibus elargiri Rex con-
suevit, eosque ad Parentes, Avos, Proavos,
& Abavos extendit.

Nova diplomata in Europam hisce trans-
mitti non potuerunt nondum expedi-
ta, quia non urserat Pater. Cæ-
terum vigorem jam ha-
bent & effectus.

